

N. B.: -All questions are compulsory.

सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

All question carry equal marks.

सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Text: Grammar, Buddhist Philosophy, History of Pali Literature.-III

Q.1. Answer the following: -Any Two

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

a) Transliteration: - Devanagari to Roman script.

देवनागरी लिपीतून रोमन लिपीत रूपांतर करा.

१. "एत्तावत्ता, भो गोतम, सच्चानुबोधो होति, एत्तावता सच्चमनुबुज्झति, एत्तावता च मयं सच्चानुबोधं पेक्खाम। कित्तावता पन, भो गांतम, सच्चानुप्पत्ति होति, कित्तावता सच्चमनुपापुणाति? सच्चानुप्पत्तिं मयं भवन्तं गोतमं पुच्छमा"ति। "तेसंये, भारद्वाज, धम्मानं आसेवना भावना बहुलीकम्मं सच्चानुप्पत्ति होति। एत्तावता खो, भारद्वाज, सच्चानुप्पत्ति होति, एत्तावता सच्चमनुपापुणाति, एत्तावता च मयं सच्चानुप्पत्तिं पञ्जपेमा"ति।

Ans: - "Ettāvattā, bho gotama, saccānubodho hoti, ettāvatā saccamanubujjhati, ettāvatā ca mayam saccānubodham pekkhāma. Kittāvatā pana, bho gotama, saccānuppatti hoti, kittāvatā saccamanupāpuṇāti? Saccānuppattiṃ mayam bhavantam gotamam pucchāmā"ti. "Tesame, bhāradvāja, dhammānam āsevanā bhāvanā bahulikammaṃ saccānu-ppatti hoti. Ettāvatā kho, bhāradvāja, saccānuppatti hoti, ettāvatā saccamanupāpuṇāti, ettāvatā ca mayam saccānuppattiṃ paññapemā"ti.

b) Translate – Pali sentences into Marathi or English.

पाली वाक्यांचे मराठी किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा.

१. समणा नरेहि सद्धिं गामं गच्छन्ति.

Ans:- (श्रमण माणसांबरोबर गावास जातात)

२. पुत्ता मातुलेहि सह चंन्द पस्सन्ति.

Ans:- (पुत्र मामांबरोबर चंद्र पाहतात)

३. सावको आसनमिह निसिदित्वा पादे धोवति.

Ans:- (श्रावक आसनावर बसून पाय धुतो)

४. दारको फलानि खादितुं रुक्खं आरुहति.

Ans:- (मुलगा फळे खाण्यास झाडावर चढतो)

५. सो अरज्जमिह उप्पतन्ते सकुणे पस्सितुं पब्बतं आरुहति.

Ans:- (तो अरण्यात उडणारे पक्षी पाहण्यास पर्वतावर चढतो)

c) **Make sentences in Pali** (With the help of given verb)

दिलेल्या क्रियापदांच्या आधारे पालित वाक्य लिहा.

१. खण = खोदणे

[Present Tense-वर्तमान काळ]

उत्तर :- कस्सको आवटं खणति.

२. आगच्छ = येणे

[Present Tense-वर्तमान काळ]

उत्तर :- मित्तो गामं आगच्छति.

३. ओवाद = उपदेश करणे

[Future Tense-भविष्य काळ]

उत्तर :- सप्पुरिसो तुम्हे धम्मं ओवदिस्सति.

४. पाले = पाल नकरणे/ रक्षण करणे

[Future Tense-भविष्य काळ]

उत्तर :- भूपालो धम्ममेन दीपं पालेस्सति.

५. वन्द = वंदन करणे

[Past Tense-भूत काळ]

उत्तर :- उपासका समणं वन्दिसु.

Q.2. Answer the following: -Any Two:

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.

[20]

a) **Recognition and explain the underline noun and Pronoun-Any Ten.** (With the help of given Paragraph)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले नाम आणि सर्वनाम ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. एकं समयं भगवा अन्तरा च राजगहं अन्तरा च नाळन्दं अद्धानमग्गप्पटिपन्नो होति महता भिक्खुसङ्घेन सद्धिं पञ्चमत्तेहि भिक्खुसतेहि। सुप्पियो पि खो परिब्बाजको अन्तरा च राजगहं अन्तरा च नाळन्दं अद्धानमग्गप्पटिपन्नो होति सद्धिं अन्तेवासिना ब्रह्मदत्तेन माणवेन। तत्र सुदं सुप्पियो परिब्बाजको अनेकपरियायेन बुद्धस्स अवण्णं भासति, धम्मस्स अवण्णं भासति, सङ्घस्स अवण्णं भासति; सुप्पियस्स पन परिब्बाजकस्स अन्तेवासी ब्रह्मदत्तो माणवो अनेकपरियायेन बुद्धस्स वण्णं भासति, धम्मस्स वण्णं भासति, सङ्घस्स वण्णं भासति। इतिह ते उभो आचरियन्तेवासी अज्जमज्जस्स उजुविपच्चनीकवादा भगवन्तं पिड्डितो पिड्डितो अनुबन्धा होन्ति भिक्खुसङ्घं च।

b) **Recognition and explain the underline Tense and Moods- Any Ten.** (With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले काळ आणि अर्थ ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. सा भीततसिता चिन्तेसि "सचे अयं पठमं पितु आरोचेस्सति, जीवितं मे नत्थि, अहमेव पुरेतरं कथेस्सामी"ति भत्तं अभुज्जित्वा किल्लिङ्गलोमवत्थं निवासेत्वा सरीरे नखराजियो दस्सेत्वा "कुहिं देवीति रज्जो पुच्छनकाले "गिलाना"ति कथेय्याथा"ति परिचारिकानं सज्जं दत्वा गिलानालयं कत्वा निपज्जि। सा तस्स वचनं असुणन्ती विय हुत्वा द्वे तयो वारे पुच्छिता "महाराज, कस्मा कथेसि, तुण्ही होहि, ससामिकइत्थियो नाम मादिसा न होन्ती"ति वत्वा "केन त्वं विहेठितासि, सीघं मे कथेहि, सीसमस्स छिन्दिस्सामी"ति वुत्ते "सो मय्हं वसनद्धानं आगन्त्वा 'तात, मा एवं करोहि, अहं तव माता'ति वुच्चमानोपि 'अहं तं गेहे करित्वा किलेसरतिया रमिस्सामी'ति मं केसेसु गहेत्वा अपरापरं लुज्जित्वा अत्तनो वचनं अकरोन्ति मं पातेत्वा कोट्टेत्वा गतो"ति आह।

c) **Recognition and explain the underline tva and tum- Any Ten.** (With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले त्वा आणि तुं प्रत्यय ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. बलदेवो तं दिस्वा "न नं हत्थेन लुपिस्सामी"ति हत्थिसालतो महन्तं हत्थियोत्तं आहरित्वा वगित्वा गज्जित्वा योत्तं खिपित्वा चारुरं उदरे वेठेत्वा द्वे योत्तकोटियो एकतो कत्वा वत्तेत्वा उक्खिपित्वा सीसमत्थके भमेत्वा भूमियं पोथेत्वा बहि

अक्खवाटे खिपितुं वदि। बलदेवो तं पोथेतुं अट्ठीनि सञ्चुण्णत्वा “अमल्लोम्हि, अमल्लोम्ही”ति वदन्तमेव “नाहं तव मल्लभावं वा अमल्लभावं वा जानामी”ति हत्थे गहेत्वा भूमियं पोथेत्वा जीवितक्खयं पापेत्वा वहि अक्खवाटे खिपि। मुट्ठिको मरन्तो “यक्खो हुत्वा तं खादितुं लभिस्सामी”ति पत्थनं पट्टपेसि। तं द्विन्नम्पि भातिकानं सीसानि पातेसुं खिपि।

Q.3. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

a) Do as Directed (with the help of given sentences-Write answer in Pali)

[दिलेल्या वाक्यांच्या आधारे कंसात सांगितल्याप्रमाणे करा.- पालित उत्तरे लिहा.]

१. दारिका पासाणस्स छायाय निसीदि | [Recognis the case- विभक्ती ओळखा]

उत्तर . दारिका :- आकारान्त त्रील्लिगी शब्द, पठमा विभक्ती, एक वचन, नाम, मुलगी.

पासाणस्स:- अकारान्त पुल्लिगी शब्द, छट्ठी विभक्ती, एक वचन, नाम, पर्वताच्या.

छायाय:- आकारान्त त्रील्लिगी शब्द, सप्तमी विभक्ती, एक वचन, सावलीत.

२. दारका----- (पाय) धोवित्वा गेहं पविसन्ति | [Give appropriate Pali word for- योग्य पालि शब्द लिहा]

उत्तर :- पादे |

३. तापसो लुद्धकेन सह सकटम्हा पासादं गच्छति | [Make it plural- अनेकवचन करा]

उत्तर :- तापसा लुद्धकेन सह सकटहि पासादं गच्छन्ति |

४. ----- (सूर्य) मनुस्से रक्खति | [supply the subject- कर्ता लिहा]

उत्तर :- (सुरियो) मनुस्से रक्खति |

५. पिता धीतरं आदाय विहारं ----- (जाणे) सत्थारं वन्दति | [Give Gerund-त्वा प्रत्यय लावा]

उत्तर :- पिता धीतरं आदाय विहारं गत्त्वा सत्थारं वन्दति | [Give Gerund-त्वा प्रत्यय लावा]

b) Match the following pairs. (खालील जोड्या जुळवा.)

१) वनितायो	सिब्बन्ति
२) वत्थं	झायन्ति
३) मुनयो	नहायन्ति
४) सुसाने	उप्पतन्ति
५) वानरा	झापेन्ति

उत्तर:- (१) वनितायो नहायन्ति (२) वत्थं सिब्बन्ति (३) मुनयो झायन्ति (४) सुसाने झापेन्ति (५) वानरा उप्पतन्ति.

c) Fill in the Blanks. (रिकाम्या जागा भरा.)

१) ब्राम्हणस्सहत्थम्हा पतति | (कुद्दालो)

२) याचक्के सहायक्केन सह गच्छति | (उय्यानं)

३) सीहा पब्बतस्मिं तिष्ठन्ति | (पासाणे)

४) याचक्के याचति | (भिक्षुं)

५) दारक्के सयति | (सोपानम्हा)

Q.4. Answer the following: -Any Two:

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

[20]

a) Explain the concept of 'दुख निरोध अरियसञ्च.'
'दुख निरोध अरियसञ्च' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

b) Define the term 'दुखसमुदय अरियसञ्च' and write the content of the 'दुखसमुदय अरियसञ्च' in short?
'दुखसमुदय अरियसञ्च' ह्या शब्दाचा अर्थ सांगून 'दुख समुदय अरियसत्या'त काय सांगितले आहे ते थोडक्यात लिहा.

c) Explain -'सम्मावायामो.'
'सम्मावायामो' - स्पष्ट करा.

Q.5. Answer the following: -Any Two:

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

[20]

a) What is Sutta Pitaka? How many texts it content? Write a detail note on Majjhim Nikaya.
'सुत्तपिटक' म्हणजे काय? 'सुत्तपिटकात' किती ग्रंथ आहेत? 'मज्झिमनिकाया'वर सविस्तर टिप लिहा.

b) Define the term 'दीघ' and write in short what 'Digha Nikaya' is all about.
'दीघनिकाय' या शब्दाचा अर्थ सांगून 'दीघनिकाया'त काय आहे हे थोडक्यात सांगा.

c) Write in detail about 'Samyutta Nikaya.'
'संयुक्तनिकाया'विषयी सविस्तर लिहा.
